

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

**80 МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

*“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування людства
у XXI столітті”*

Частина 4

10–11 квітня 2014 р.

Київ НУХТ 2014

6. Оптимізація культурної політики в контексті управління сферою культури

Лариса Саракун, Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Особливістю сучасних культурно-ідентифікаційних процесів в Україні є становлення культурної політики, яка потребує нових процедур вироблення рішень, які створили б умови для розквіту культури та творчості. В умовах кардинальних трансформаційних змін суспільство намагається позбутися старих, усталених структур і практик – замінити їх на нові. Однак політика та законодавство не завжди встигають адекватно реагувати на ці зміни.

Проблема «напівреформ» і «напівзмін», які є характерними для нинішнього етапу політичного й економічного розвитку України, має безпосередній вплив на культурний сектор і культурну політику країни. Старі практики й методи роботи, типові для «командної економіки», досі зберігаються і домінують, хоча ситуація в Україні радикально змінилася. «Найгірше зі старого» стає на заваді «найкращому з нового» і, як наслідок, втрачаються величезні ресурси, зростає розгубленість серед професіоналів.

Сучасний етап в розвитку культурної політики України відноситься до демократичного типу управління культурою, де культурний простір виявляється полем конкурентної боротьби за соціальний інтерес. Державна культурна політика неефективна, а інші структури, що цілеспрямовано впливають на культуру, ще слабкі. Позитивною і зрозумілою рисою «перехідних» держав є бажання знайти законодавче підґрунтя для змін, які відбуваються у суспільстві. Підписання міжнародних конвенцій та угод, що передбачають узгодження національного законодавства з міжнародними нормами, сприймається як свідчення політичної волі країни та демократичної зрілості.

Деконструкція і реконструкція державної культури має здійснюватися через культурну політику, яка враховує важливість демократизації культури й культурного партнерства. Виходячи з цього, в контексті управління культурою важливе значення має концептуальне уявлення політиків про «інтегровану культуру», відповідно, про проведення інтегруючої культурної політики в умовах культурного різноманіття України.

Здійснюючи управління культурою, держава регулює культурні процеси за допомогою законодавства та фінансування окремих напрямків культурної сфери. Разом з тим держава не є єдиним суб'єктом управління культурою соціуму. В тому ж соціокультурному просторі здійснюється підприємницька культурна політика, яка нерідко виявляється результативнішою, ніж державна, а також активне використання «третього сектору» [1].

Сьогодні культурна політика і культурна стратегія мають бути узгоджені. Мова йде не тільки про досягнення консенсусу, але й про активне співтовариство в процесі

реалізації, в результаті якого загальна культурна політика стає прозорою (проводиться публічно й узгоджено); проєктивною, інноваційною; ініціюючою нові програми, проєкти та ідеї; демократичною; деідеологізованою й толерантною; скоординованою на всіх рівнях державного управління [див.: 2].

Інтеграція культурної політики – це майбутнє культурного розвитку країни, регіону, міста. Така політика має бути відповідальною і спрямовуватись на досягнення високих демократичних стандартів в культурному розвитку, які б ґрунтувалися на загально визнаних пріоритетах. Це прозора політика на всіх її етапах: від оголошення пріоритетів до розподілу бюджету.

Нині наголошується орієнтація на рівень життя, досягнутий в країнах Західної Європи. В реальності ж фіксується вплив до України громадян переважно з азіатського простору. При цьому тенденція асиміляції культури мігрантів до української не спостерігається. Носії східного типу культури, закріплюючись в Україні, поширюють власні культурні зразки, звичний для них спосіб життя. Таким чином, культура України виявляється під впливом західної культури і в той же час виступає як простір, який активно заповнюється східною культурою. Дана передумова наводить на думку, що в найближчому майбутньому соціокультурний простір України стане полем зіткнення культур Заходу і Сходу.

У такій ситуації українці важливо мати уявлення про стратегічну спрямованість культурної політики України. Остання може розвиватись відповідно до видленої тенденції, орієнтуючись на західні культурні зразки, стримуючи «вторгнення» східної культури. Проте, в цьому напрямі навряд чи реалізується установка на розвиток етнопольного різноманіття культури України. Можлива також орієнтація на розгортання українських культурних зразків і їх зіставлення з іншими культурними формами. Але в цьому випадку постає питання про доцільність і «глибину» культурного діалогу з іншими країнами. Таким чином, національна специфіка виступає як підстава того, що оптимізує впровадження в культурний обіг західних, східних або інших культурних форм. В зв'язку з цим дихотомія «загальнонародське – національне» є цілком поєднуваною.

Література:

1. *Драгичевич-Шешич М.* Перспективи культурного розвитку: нові моделі загальної культурної політики // *Обсерваторія культури*, – № 2, 2006. – С. 30–32;

2. *Шейко В. М., Богущий Ю. П.* Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.). – *Монографія*. – К: Генеза, 2005. – С. 189–223;